

L'escoltisme, una pedagogia viva i activa de la fe (i 4)

COM FER COSTAT EN L'OPCIÓ DE FE ALS PIONERS I LES CARAVEL·LES

1. VIDA EN PETIT GRUP

a) situació i incidència

“Busquem noves bases de convivència:

La idealització que havien fer dels pares en les etapes infantils, els porta ara a una certa agressivitat envers ells, tant en la convivència con en el diàleg, per la necessitat **vital** de distanciar-se'n. Ara bé, cal tenir en compte que aquesta agressivitat és també una manifestació indirecta de l'angoixa i necessitat d'ajut que senten, malgrat no ho reconeixin explícitament.

El lideratge anterior dels pares és substituït d'entrada per líders propers, de dins o de fora de la “colla” que, d'alguna manera, encarnen l'ideal del jo que cadascú persegueix. Identificació que sol ser més intuïtiva i emotiva que no raonada. De mica en mica, a mesura que les amistats personals es van fent fortes, els amics - del propi o de l'altre sexe - van ocupant aquest lloc.

Hem de valorar seriosament el moment de trencament social que l'adolescent viu: el distanciament progressiu dels pares l'obliga a cercar en el grup la resposta a moltes de les seves necessitats. Concretament en el pla de la fe és un moment clau: o bé troba un grup on viure de forma viva i “original” la seva fe en recerca, o bé **la seva fe s'anirà esmoreint inexorablement**. Dit d'altra manera: **l'experiència de viure la fe en grup l'ajuda molt a engrascar-s'hi personalment i, sobretot, a descobrir el sentit d'Església, de comunitat.**”

Associació
Diocesana
d'Escoltisme
Menorca

Juny 1995

b) concrecions i pistes

“Cal crear un bon clima de comunicació i confiança mútua, per tal que cadascú pugui plantejar els propis dubtes, necessitats, aspectes foscos, etc. Un cop s'ha aconseguit aquesta comunicació, es bo que **subratllem i celebrem aquests passos d'avançada, a través d'una pregària o**

celebració. I cuidem molt els primers intents: si són “fins” i engrescadors, segur que els quedaran ganes de tornar-hi.”

2. EL PROGRÉS PERSONAL

a) situació i incidència

“Necessiten estructurar-se una mentalitat pròpia:

Defensen a ultrança l’objectivitat en els raonaments, però la seva reflexió està molt marcada pels components emotius - simpaties/antipaties, ídols del moment...- i pels tòpics socials, predilecció per tot allò que és “nou”, informal, espontani, “agressiu”...

En aquest moment ja són capaços de distanciar-se de la realitat, per tal d’analitzar-la “des de fora”. Però perillen, si ho fan al seu aire i sense algú que els ajudi a situar uns punts de referència, de tancar-se en una espiral progressiva d’elucubracions “irreals”, que pot portar-lo a un cert clima d’incomunicació.

S’adonen que **la fe és una de les possibles explicacions del misteri del món i de la persona, però no l’única possible.** No ens ha d’estranyar que d’entrada ho posin tot en dubte, que vulguin contrastar experiències i formes de vida, que intentin desmitificar qualsevol costum, norma o creença, senzillament perquè els arriba com una cosa “feta”.

“Els fascina la mentalitat científico-tècnica, i aspiren a interpretar-ho tot des de la ciència. Tot aquest procés de racionalització respon a dues necessitats ben diverses:

- Un cert mecanisme de defensa per a protegir-se de les pròpies angoixes i sobreposar-s’hi; en aquest sentit, sovint els seus raonaments responen a una certa autojustificació, contraposada a una visió (familiar, escolar) que no accepten.
- **La necessitat d’estructurar el propi jo** amb una certa lògica i coherència, sempre dintre del vitalisme en què està immers.

b) concrecions i pistes

“La unitat i l’equip de caps han de fer costat a cada pioner i caravel·la en el seu camí de progrés: per guanyar confiança en si mateixos, per estimular-los a superar-se tècnicament, per conèixer a fons l’Evangeli, per aconseguir ser transparents i coherents en el seu procés. És el moment de ser fraternalment exigent envers ells, d’ajudar-los a actuar en conseqüència amb tot allò que pensen i planifiquen, d’estimular-los a ser eficaços en el servei, tant si és de cara al grup

com envers la societat.

Tot i respectant els dubtes de fe que puguin viure, cal testimoniar-los les nostres opcions. El treball amb pioners i caravel·les és un lloc ideal per ajudar caps i consiliaris a ser conseqüents amb la pròpia opció de fe.”

“Déu ha de ser presentat com a vivent, actiu i amic. Cal mostrar el lligam de l’Evangeli amb l’humà i que en la profunditat humana de Jesús hi descobrim l’amor de Déu. Cal fer veure que la fe cristiana no és la solució a tots els problemes i conflictes: aquests continuen existint, però la fe ajuda a reforçar les actituds de la personalitat cristiana per tal d’assumir-los i donar-los-hi sentit. Cal subratllar la racionalitat de l’acte de fe, que ha de ser mostrat com un germen de confiança i de relació personal; tenir dubtes de fe no vol dir no tenir fe. Cal fer veure la fe com una opció, un acte lliure i cordial.”

3. EL COMPROMÍS PERSONAL

a) situació i incidència

“El moment de fer la Constitució és clau, com a oportunitat única de plantejar-se lliurement i lúcidament, un estil d’acord amb les Benaurances i amb tota la proposta evangèlica. I és que no hi valen les solucions prefabricades: cal ser-hi amb ells - caps, consiliari - per ajudar-los a fer tot el seguit de reflexions que conduiran al redactat de la Constitució. Cal, per tant, ajudar-los a recordar els moments de més avançada que ha viscut el grup, els buits detectats arran d’una crisi o al llarg d’una discussió, les interpellacions que ha fet al grup algun dels testimonis amb qui han contactat, aspectes que ha destacat algun d’ells durant una Promesa o el Pas d’Unitat, etc. Si aquests valors i actituds a promoure el grup els ha “tastat” o “descobert” és fàcil que s’engresqui. Però cal que no tenguin excessiva pressa: és a dir, que respectem el seu ritme de creixement, i que no vulguem fer-los donar més passos que els que ells són capaços de donar, ara i aquí.”

b) concrecions i pistes

La Promesa assenyala el moment de portar a terme aquest ideal, que comprometent-se davant la pròpia consciència i davant del grup. Per ells el Crist ha de ser l’home nou que aspiren a ser: fidel a la missió que li ha estat confiada pel Pare, lluitant per construir el regne i conseqüent fins a la mort.” L’animació de la fe es podrà fer revaloritzant la promesa com a compromís personal, no tan sols vers un mateix, sinó també vers els altres i vers un ideal, l’ideal escolta. La pedagogia de l’escoltisme permet adonar-se’n de que si no hi ha compromís, no passarà res, no es farà res; que si a la llibertat no se li dóna n camp d’aplicació (que d’alguna manera la limita), és una llibertat perduda, estèril. La preparació de la promesa (en el fons i la forma) serà una ocasió privilegiada d’animació de valors, en particular els del compromís.”

4.L'EDUCACIÓ PER A L'ACCIÓ

a) situació i incidència

“Al noi/noia se li fa difícil passar de l'ideal a la realitat. No accepta el món tal com és, per altra banda, tampoc s'accepta ell mateix tal com és. Sovint això pren la forma del rebuig (inclosa la religió), de l'esperit de contradicció, d'actituds de tancament. No s'hi han de veure tancaments, sinó crides, obertures. El “projecte” ha de ser un mitjà de sortir de l'*impasse* i de reconciliar-se amb la realitat, transformant-la. La qualitat del projecte escollit (que ha de fer veure “una altra cosa”, ha de mostrar que un ideal pot ser posat en pràctica) i la qualitat de l'execució en les seves diferents fases han de ser la primera preocupació de l'animador.”

b) concrecions i pistes

“No ha de ser difícil fer veure que el missatge cristià comporta també un rebuig del món tal com és, que presenta un projecte de societat ben diferent, motivat per un ideal molt potent, amb voluntat de canviar les coses, tot i sabent que no serà gens fàcil. Així, en forma de discussió es podrà dur a terme l'animació de la fe en els moments clau: elecció, avaluació, celebració...”

“És el moment per a gaudir de ple de la natura, aprenent a admirar-la amb respecte, entrenant-se a sobreviure-hi pel propi compte. Però és també el moment de transformar-la i aprendre a dominar-la, retrobant *el sentit cristià del treball*. El mètode brinda múltiples possibilitats: el raid de 48 hores, les grans instal·lacions, les rutes de muntanya, els camps de treball, etc. ...”. L'empresa, per altra banda, ha de ser útil, *de servei a la comunitat*. Els pioners i caravel·les tenen el perill de quedar-se escalfant cadires i gastant paraules al marge de compromisos actius.”

5. LA FRATERNITAT UNIVERSAL

a) situació i incidència

“Intenten construir-se un món a la seva mida:

La construcció d'aquest món a la seva mida és, d'entrada, **molt egocèntrica**. Efectivament, a mesura que descobreix tot un món nou de sensacions, emocions, sentiments que el sotraguen interiorment, sent la necessitat de situar-se i trobar-hi el sentit:

* endins: “aclarir-se”, “expressar-se”, diferenciar-se”

* I enfora: “fer-se notar” amb una certa empena i agressivitat.

I l'orientació que prendrà aquest procés depèn molt de qui li fa costat:

- Si compta amb algú que l'estimuli, endins i enfora, a avançar lúcidament, iniciarà un procés de maduració ben interessant.

▪ Si, per contra, només té a mà companys que es conformen amb l'espontaneïtat i la provisionalitat, el seu procés d'indefinió adolescent pot allargar-se més i més."

b) concrecions i pistes

"La vivència de la fe ofereix moltes ocasions per ajudar els nois i noies a **superar l'egocentrisme** d'aquest temps:

- des de posar-los en contacte amb testimonis d'inquietuds socials i religioses del barri, poble o comarca,
- fins als intercanvis amb altres unitats o grups de joves actius,
- fins a la cooperació en una campanya contra l'atur o d'ajuda al Tercer Món."

COM FER COSTAT ALS JOVES DE TRUC EN L'OPCIÓ DE FE

1. VIDA EN PETIT GRUP

Els grups de Truc viuen una situació característica. En tant que membres d'un agrupament, reclamen un ritme propi. En tant que joves que es preparen per a adquirir un compromís individual fora del grup, estan sotmesos a la tensió que produeix l'assoliment de la pròpia autonomia.

concrecions i pistes

Davant una possible actitud hipercrítica del jove, l'animador haurà de demostrar, més amb fets que amb paraules, que no tots els valors crítics són negatius, que hi ha principis ètics vàlids. I això a través de la forma de viure'ls més que no de teories.

Ajudar-lo a trepitjar un terreny segur, comptant amb l'efectivitat del grup, per a atrevir-se a cotes més altes de servei i compromís.

Haurà d'aprendre a valorar les realitats socials des d'elles mateixes, participant-hi directament des de dintre; i no observant-se només des de la seguretat del seu grupet.

Com a cristià caldrà que la pertinença a l'Església Universal i la vivència de la fe en el petit nucli que representa l'Agrupament, vagi cristal·litzant en la pertinença a una comunitat cristiana concreta, si és que això encara no s'ha assolit.

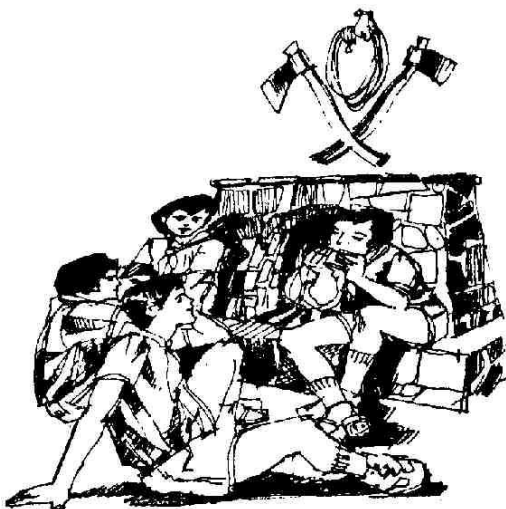
La vida en petit grup que ha anat assajant com a escolta té la seva continuïtat en la vida comunitària concreta dels creients, que es manifesta amb naturalitat en les diverses formes de pregària, de celebració i d'acció solidària entre tots.

2. L'EDUCACIÓ PER L'ACCIÓ

L'autoeducació que s'ha volgut realitzar al llarg de la seva pertinença a l'escoltisme, ara està a punt de ser sotmesa a un mètode privilegiat d'avaluació: la capacitat de portar a terme una acció de servei com a fruit d'un compromís personal.

concrecions i pistes

En les descobertes del Truc, hi ha d'haver una atenció important cap aquells que des de fa 2000 anys viuen el compromís del Regne: no sols proclamant l'austeritat, sinó vivint-la cada dia; no només reivindicant drets, sinó

acceptant les conseqüències de viure solidàriament; fent del diàleg amb Déu i els altres, un camí normal, d'avançada i autoexigència; sabent que fer comunitat passa per la fidelitat i el compromís diari.

Mostrar com el compromís i el servei són gratificants, a través de conèixer els motius que han portat als altres a accions de servei, i les conseqüències que això té de cara a trobar un sentit al que fan.

Despertar les ganes de protagonisme, la possibilitat d'intervenir directament, en la millora del nostre món. I com

això és útil per a sentir-se persona.

Igualment el jove ha de trobar el seu protagonisme en l'Església, per damunt de si continuarà el seu servei a l'Agrupament o no, i s'ha de sentir constructor d'aquesta Església començant per viure en pròpia carn els valors de l'Evangeli.

3. EL PROGRÉS PERSONAL

Probablement el jove viu el procés més llarg i fràgil dins les etapes evolutives; tan llarg que molts no l'acaben mai del tot. A l'Agrupament té ara una oportunitat meravellosa de convertir-se en persona adulta; no de cop, sinó d'experiència en experiència.

Cal comptar amb algun trencament, indispensable per a tot creixement: personal, familiar, grupal, etc... Fins i tot es fa necessari un trencament definitiu amb el propi grup de Truc.

concrecions i pistes

Davant qualsevol problema afectiu: en l'àmbit familiar, en el grup, com a fruit del tancament - en o el trencament - de la parella..., la intervenció de l'animador serà sempre per a trobar un camí de maduració afectiva que integri totes les facetes de la personalitat humana.

També caldrà ajudar a prendre una postura crítica davant la utilització que la societat fa de la sexualitat i l'erotisme més al servei del consum, que no com a expressió de l'estimació total home-dona.

A nivell de fe, propiciar el pas cap a una fe adulta, que incideixi en la pròpia vida, com a vivència de la dimensió transcendent. L'Evangeli s'ha de fer present en el progrés personal del jove.

Després de les típiques crisis, la redescoberta de la fe, passa per la gratuïtat com a forma de vida i de relació, la solidaritat com a forma d'arelament, la relació personal amb Déu com aquell que interpel·la i anima a "donar la vida" en accions de servei.

La vida dins l'Església, en el marc d'una comunitat parroquial, encara que sigui el simple sentit de pertinença, assegurarà de cara el futur el progrés personal de la seva fe.

4.LA LLEI I LA PROMESA

El compromís ja no serà un element integrador només del grup, sinó que ara demana la capacitat suficient perquè la Llei i la Promesa donin forma a tot un estil de vida, que de forma immediata es concretarà en un compromís individual de servei.

concrecions i pistes

És fonamental que el jove descobreixi que la Llei i la Promesa no són coses que es deixen quan s'acaba el pas per l'Agrupament, sinó que els empenyen a esdevenir homes i dones constructors d'una societat més humana.

Mostrar la fe com estil de vida i opció personal, que té el seu fonament en l'Evangeli, en la Llei de l'Amor; i que té els seus moments de presa de compromís en la celebració dels Sagraments.

5. LA FRATERNITAT UNIVERSAL

És l'objectiu que caldrà assolir com a final d'aquesta última etapa del seu pas per les unitats de l'Agrupament. La finalitat de tot el procés educatiu de l'escoltisme és arribar a trobar el propi lloc de servei en la societat, i assolir una mentalitat oberta que el faci sentir germà de tothom i descobrir Déu encarnat en els homes.

concrecions i pistes

Per poder estimar tothom, primer hom haurà de tenir l'experiència de ser estimat tal com és. Estimat si, però consentit no. Hi ha d'haver un just equilibri entre aquesta estimació i l'experiència de progrés personal.

Hem d'ajudar-los a valorar la petita veritat de cadascú, sense exclusivismes, ni fanatismes personals, en la capacitat d'establir ponts de diàleg i relació amb els que pensen diferent.

Viure en l'Església voldrà dir, primer acceptar-la tal com és, amb totes les seves ambigüitats; i després posar-se a treballar fins i tot al costat de persones que pensin diferent.

“Respectar les conviccions dels altres” ens hauria de portar a un compromís més seriós per a “viure la pròpia fe”.

Dins l'Església, la fraternitat universal voldrà dir relacionar-nos amb les altres realitats de l'Església, des d'una presència activa en la comunitat més

immediata, una estreta relació amb altres grups que tenen uns objectius comuns o poden donar sortida al compromís dels Trucs, fins a tenir una clara visió ecumènica.

Això serà més fàcil si l'Agrupament com a tal té una vinculació eclesial concreta, que l'ajudarà a no sentir-se autosuficient a nivell de fe, no a tancar-se en si mateix.

